

Forma filmového dramatu není ještě určena, čeká dosud na svého básníka. Dnešní filmové hry jsou dělány pro laciný úspěch u špatného vkusu. A přece bude film druhem nového umění. Snad spíše pro svoji novotu než dosavadní neušlechtilost má mnoho nepřátel. Jedni srovnávají film s divadlem a praví: Co lze fotografií ukázati než povrch, podoby, gesto, scénérie? Umění tkví v nitru, mimo slovo, obraz a hudbu nic je nevyjádří.

Jiní nezamítají biografu, ale snižují jej na pouhou podívanou. Až na několik málo jsou filmové hry špatné, a tak ti, kdo jdou do bia jen proto, aby viděli Kanadu, tropy, americká města, dno mořské, mají to, co chtěli. Je to snad málo, ale bohužel často více, než vidíme v divadlech, kde jsou herci i režie nepoměrně horší. Vždyť Vinohradské divadlo je jen jedno, a oč jsou ostatní po stránce divadelní a básnické horší než průměrný americký film. Ovšem srovnáme-li film a divadlo, dopouštíme se nepřístojnosti. To nejde.

Nejpodstatnějším výrazem dramatické básně je živé slovo, filmu živý obraz. Není to bez spojitosti, že malíř Josef Čapek napsal knihu o filmu, vždyť je to výtvarný problém.

Ti ušlechtilci, již biograf zatracují, oprávcí, kteří by rádi viděli, aby se stal albem fotografií slavných herců, moralisté, děsíci se filmové frašky, jež se rodí, mluví do větru. Film bude uměním! Mnoho lidí si toho přeje, mnoho lidí o tom pracuje a snad právě někdo básní nové filmové dílo, jež všechny přesvědčí. Nabízí se mu bezpočet prostředků. Myšlenka, pohyb, zástup, všechny živly a účinky sil budou jeho herci. Básníka film nic neomezuje. Klíčení trav, neviditelné hvězdy, Himalája, vše, čeho se dotkne jeho poezie, zobrazí projekční plátno. Nové umění stěží se spokojí s předváděním dramát jednotlivcových, nebude líčiti jen stavů hrdiny. Prudký děj, obecnost,

nová velikost, jiné radosti, nájezd síly, jež se již budí, zobrazí nový svět.

Jestliže nynější biografické obecenstvo neodmítá spanilé herce a herečky již nyní na promítacích plochách, je to jenom proto, že není lepších, leč tehdy, až lid konečně nespokojený si bude vybírat, nerozhodne se pro Psilandry.

Potom sbohem, ctnosti boháčů, nevěrné ženy, nejsvéhlavější panny a děti, jež jste všichni tak koketní a bydlíte v domech plných ohavné nádhery! Ty chytráku detektive a postavy z komedií, zůstaňte, ale neučte se něčemu lepšímu než chytat nešťastné lidi a dávat si navzájem kopance. My diváci dosud nevíme, co to je, ale současný vývoj to ukazuje umělcům. Ovšem zdá se nám, že stará Praha sama o sobě nestojí za filmování, vždyť krásu obrazu netvoří námět, ale výtvarné umění. K filmovému dílu sdruží se umělci, aby dle téhož řádu řešili čas, prostor a básnili o obrazech.